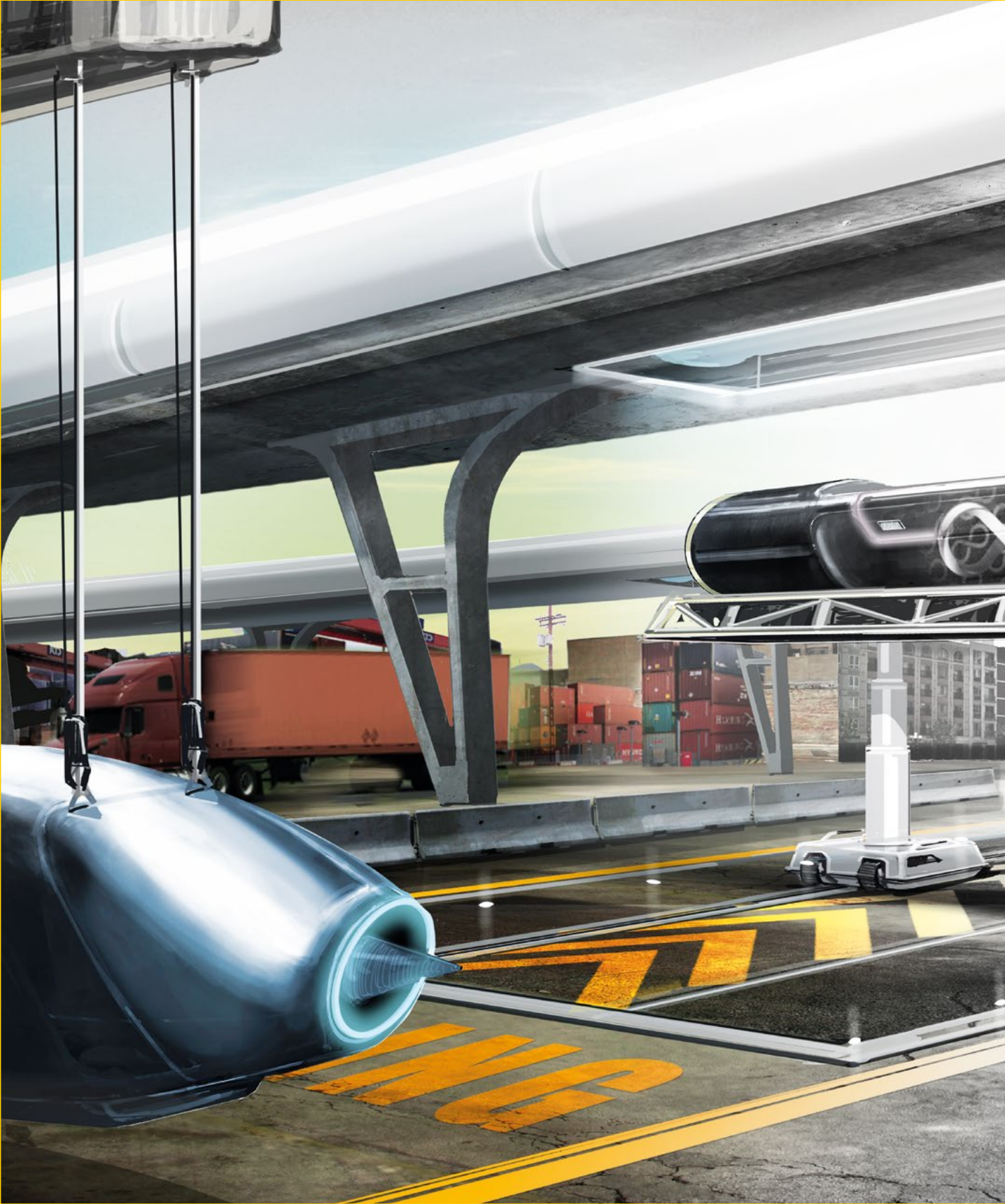

Elon Musk

Akıllı, hayal gücü ve bilimle bir insanın neler yapabileceğine, nasıl başarılı olabileceğine örnek bir girişimci...

Elon Musk 1971 yılında Güney Afrika'da doğdu. Sıkıntılı bir çocukluk, aile ve okul yaşamı geçirse de okumayı çok sevdi. Öyle ki dördüncü sınıfı *Encyclopedia Britannica*'ya gömülü bir şekilde geçirdi. Bilim kurgu kitapları dâhil güncel pek çok kitabı günde 10 saat okuyarak bitirdi.

Dokuz yaşında, ilk bilgisayarı Commodore VIC-20 eline geçtiğinde hayatına okumanın yanı sıra ikinci bir uğraş daha girmiş oldu. 5 kilobayt hafızası olan bilgisayar, bitirilmesi genelde altı ay süren *Programlama Nasıl Yapılır?* rehberiyle birlikte gelmişti. Dokuz yaşındaki Elon bu rehberi üç günde bitirdi. 12 yaşına geldiğinde, o güne kadar edindiği yetenekleri "basit bir oyun" olarak adlandırdığı *Blastar*'ı geliştirmek için kullandı. Bu oyunu 1983 yılında bir bilgisayar dergisine 500 dolara sattı.

Musk, Güney Afrika'ya hiçbir zaman güçlü bir bağlılık hissetmemişti. Silikon Vadisi'ne gitmeyi hedefliyordu ve 17 yaşında bir daha dönmek üzere Güney Afrika'yı terk etti. İlk olarak Kanada'ya gitti, kısa bir süre sonra da Pennsylvania Üniversitesi'ne kaydoldu, böylece ABD'ye giriş yapmış oldu.

Üniversitedeyken, daha 1990'lı yılların başında hayatta ne yapmak istediğini düşünmeye başladı. Başlangıç noktası olarak kendisine şu soruyu sordu: İnsanlığın geleceğini en çok ne etkileyecek?

Cevaplarını 5 maddelik bir listede topladı:

İnternet

Enerji

Uzayın keşfi

(özellikle Dünya dışında kalıcı yaşam oluşturma)

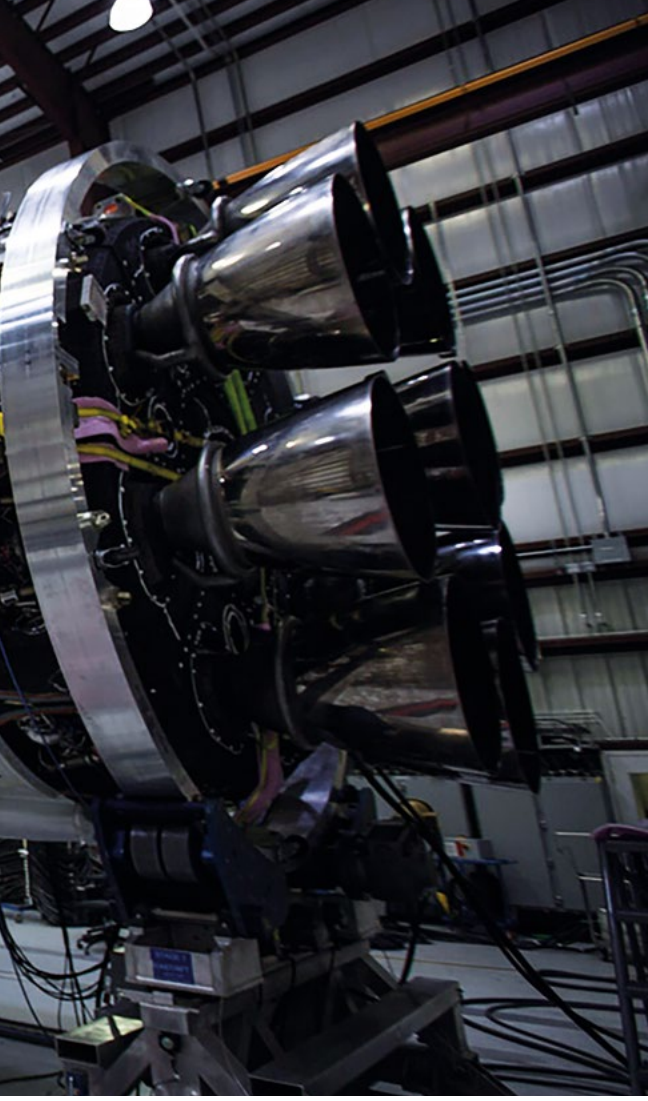
Yapay zekâ

İnsan geninin tekrar programlanması

Son iki maddenin olumlu bir etki oluşturacağı konusunda şüpheliydi. İlk üç madde hakkında pozitif düşüncelere sahip olsa da uzayın keşfi ile ilgili bir şeyler yapmayı aklından bile geçiremiyordu. Böyle olunca, geriye internet ve enerji seçenekleri kaldı.

Sürdürülebilir enerjiye odaklanmaya karar verdi. Üniversiteyi bitirdikten sonra Stanford Üniversitesi'nde yüksek enerji yoğunluklu kapasitörler (gelecekte pillerden daha etkili enerji depolayan bir pil teknolojisi) üzerine araştırma yapabileceği bir doktora programına kabul edildi. Bu pillerin sürdürülebilir enerjinin geleceği olduğunu ve elektrikli taşıtlarda kullanılacağını öngörüyordu.

1995 yılıydı ve internet günlük hayata girmeye başlamıştı. İnternet sektöründe atılım yapmak zorundayım, aksi halde geç kalabilirim, diye düşündü. Doktorayı bıraktı ve kardeşi Kimbal'la bir web yazılım geliştirme şirketi kurdu. Zip2 adlı şirketi ile şehir gezi rehberi için gazetelere içerik hazırlıyorlardı.

Kardeşlerin parası yoktu ve ofiste yatıp kalkıyorlardı. Elon programcı olarak, takıntılı bir şekilde saatlerce bilgisayarın başında çalışıyordu. Sonunda New York Times ve Chicago Tribune gibi popüler yayıncılar ile anlaşma sağladılar. Ardından şirketlerini City-Search.com isimli başka bir şirketle birleştirdiler.

Bu yeni şirket kısa zamanda kendi alanında devleşti. 1990'lı yılların sonuna doğru internet gittikçe yaygınlaşırken 1999'da Compaq Bilgisayar firması bu şirketi 307 milyon dolara satın aldı. 27 yaşındaki Elon'un eline satıştan 22 milyon dolar geçti.

Musk tamamladığı her girişimin ardından, daha sonra hiç bırakmayacağı daha zor ve karmaşık yeni bir girişime başladı. Servetinin dörtte üçünü yeni online banka şirketi X.com'u kurma fikrine harcadı. Ancak piyasada para transferi için ciddi bir talep olduğunu fark edince, 1999'da zayıf internet ağıyla büyük bankalara karşı rekabet etmenin çığnılık olduğunu bilmesine rağmen, şirketini aynı işi yapan komşu yazılım şirketi Comfinity ile birleştirerek PayPal'ı kurdu. PayPal'ın 2002'de eBay'e 1,5 milyar dolara satılmasından sonra, Musk şirketin en büyük hissedarı olarak vergi hariç 180 milyon doların sahibi oldu.

2002 yılında, PayPal'ın satışı henüz gerçekleşmemişken, Musk roket teknolojisi ile ilgili araştırma yapmaya ve çok sayıda makale okumaya başladı. Aynı yılın sonlarına doğru, 100 milyon dolar sermaye ile tarihin en akıllı girişimlerinden birini başlattı. Bu, uzay seyahatlerinin maliyetlerini inanılmaz şekilde düşürecek, gelecek yüzyılda Mars'a en az bir milyon insan taşıyabilecek bir fikirdi. Geliştirdiği SpaceX projesi ile Musk insanların birden çok gezegende yaşamasına imkân sağlayabilecek miydi?

2004'te, bu proje yol alırken, Musk başka bir akıllı girişim daha başlatmaya karar verdi. Otomotiv sektörünü dünya çapında değiştirecek ve tamamen elektrikle çalışan araçlar üretecek bir şirkete katıldı. Musk, Tesla adı verilen bu şirkete 70 milyon dolar yatırım yaptı.

Elon Musk, Dünya yüzeyine düşen bir dakikalık Güneş enerjisinin soğurulup depolanmasıyla tüm dünyanın bir yıllık enerji ihtiyacının karşılanabileceğini düşünüyordu. Bu yüzden kuzenleriyle birlikte Güneş enerjisi sektörüne girdi ve SolarCity şirketini kurdu. Amaçları konutları güneş gözeleri ile donatıp evlerin enerji ihtiyacını çok ucuza karşılamaktı. Bu proje için 10 milyon dolar yatırım yaptı.

Musk, PayPal'ın satılmasından sonra hayallerinin peşinde koşan, tüm parasını projelerini gerçekleştirmekle tutkusuydu. 2008'de SpaceX roket yapabiliyordu, ancak üç fırlatma denemesi de roketler yörüngeye giremediği için başarısızlıkla sonuçlandı. Uluslararası Uzay İstasyonu'na yük ve insan taşınabilmesi için yapılan ihaleleri alabilmeleri, yörüngeye başarıyla ulaşmalarına bağlıydı. Musk kalan parasının sadece bir denemeyi daha finanse edebileceğini söyledi. Eğer dördüncü deneme de başarısız olursa SpaceX'in hikâyesi sona erecekti.

Diğer taraftan San Francisco'daki Tesla da zor durumdaydı. Hâlâ ilk arabaları Tesla Roadster'ı pazara sürmeye uğraşıyorlardı. Bu sıralarda ekonomi beklenmedik bir şekilde kötü bir dönemden geçiyordu ve en büyük darbeyi de otomotiv sektörü almıştı. Tesla da sermayesini her geçen gün tüketiyordu.

Aile hayatında da başarısızlıklar yaşayan Musk, beş çocuğunun annesi ile 8 yıllık evliliğini sonlandırmak zorunda kalmıştı. Ancak tüm bu olumsuzluklar arasında her şey aniden tersine dönmeye başladı. Eylül 2008'de SpaceX'in roketi dördüncü denemesinde başarılı oldu. Bu başarı sonrası NASA, SpaceX'e 1,6 milyar dolar karşılığında 12 roketlik bir anlaşma önerdi ve böylece SpaceX kurtulmuş oldu.

2008'in son günlerinde Musk elindeki son parayı Tesla'yı kurtarmak üzere şirkete yatırırken, yatırımcılar Musk'ın yatırdığı kadar parayı Tesla'ya yatırmayı kabul etti. Beş ay sonra, işler yoluna girmeye başladığında Daimler Chrysler, Tesla için 50 milyon dolar yatırım yaptı. Böylece Tesla da kurtuldu. Tesla, 2017 yılının sonunda ucuz, halk tipi elektrikli araç Model 3'ü piyasaya sürmeyi ve haftalık 1000 araç olan üretim kapasitesini günlük 1000 araca çıkarmayı hedefliyor. Şirket, ayrıca sürücüsüz araç sistemini de başarıyla test etti. Finansal sorunları hâlâ devam eden Tesla'nın değeri yaklaşık 30 milyar dolar seviyesinde.

Bu gün inşası sürmekte olan Nevada'daki devasa Gigafactory'nin, dünya genelinde üretilen yıllık lityum-iyon pil miktarından daha fazlasını tek başına üretecek kapasitede olacağı belirtiliyor.

İlk üç denemeden sonra SpaceX yirmi roket daha fırlattı ve hepsinde başarılı oldu. Fırlattıkları roketleri geri indirip tekrar tekrar kullanabiliyorlardı. SpaceX'in ortaya koyduğu teknolojik yeniliklerle uzaya çok düşük maliyetle araç gönderilmeye başlandı. SpaceX şu an insanları uzaya taşıyabilecek bir uzay aracını test ediyor ve tek seferde Mars'a 100 kişi götürebilecek bir roket üzerinde çalışıyor. Mars'a ilk uçuşun 2025 yılında gerçekleşeceği belirtiliyor.

2012 yılında halka açılan ve değeri yaklaşık 6 milyar dolar olan SolarCity, ABD'deki en büyük güneş gözesi üreticisi oldu. Şirket, bu alanda yeni teknolojilere geçme kararı henüz verilmemesine rağmen, klasik cam gözeler yerine hafif ve esnek silikon üzerine monte edilmiş güneş gözelerini denedi ve başarılı oldu. Ayrıca güneş enerjisi kurulum maliyetini yaklaşık %50 azaltarak Watt başına 2,50 dolar değerlerine düşürdü. Burada unutulmaması gereken nokta güneş enerjisi teknolojisinin çok hızlı gelişmesi. Çoklu mercek gözelerin devreye girmesiyle 3-5 yıl öncesinin teknolojisi olan gözeleri göremiyoruz.

Şu an Buffalo'da ülkenin en büyük güneş gözesi fabrikası inşa ediliyor ve fabrikanın 2017 yılının ilk yarısında açılması planlanıyor. Şirket, Tesla ile Powerwall adlı ev bataryası ürünlerini birlikte üretecek. Böylece gündüz lityum-iyon pillere depolanan güneş enerjisi gece kullanılabilir.

2013 yılında Musk yepyeni bir ulaşım yöntemini gündeme getirdi: Hyperloop. Buna kısaca, bir çeşit tüp içinde basınçlandırılmış kapsül ile sürtünmesiz ve saatte 1000 km'nin üstünde hıza sahip olan, uçaktan hızlı gidebilen yeni bir ulaşım sistemi diyebiliriz. Bir uçak kadar hızlı, bir tren kadar kullanışlı olması hedeflenen bu araç yerde neredeyse ses hızında seyahat etmeye imkân sağlıyor. Hyperloop, havası boşaltılmış bir tüp içinde hareket ediyor. Hava direnci düşük olduğu için araç çok yüksek hızlara ulaşabiliyor. Hastanelerde mutlaka görmüşsünüzdür, birtakım laboratuvar sonuçları veya malzemeler bu yöntemle taşınır. Hyperloop sisteminin 2016 yılının sonlarına doğru test edilmesi planlanıyor.

Birkaç yıl içinde, inşa ettikleri fabrikalar da tamamlandığında, Musk'ın fabrikalarında yaklaşık 30.000 kişi çalışıyor olacak. 2008 yılında neredeyse iflasın eşiğine gelen Musk'ın kişisel serveti şu an 12 milyar dolar civarında.

1957'de Gaziantep'in Nizip kazasına bağlı Kesiktaş köyünde doğdu. İlkokulu köyde, ortaokulu Nizip'te tamamladı. Kuleli Askeri Lisesi'ni ve 1979'da Hava Harp Okulu'nu bitirdikten sonra savaş pilotu olarak görev yaptı. 1992'de Harp Akademisi'nden mezun olarak kurmay subay oldu. 1997'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nden ayrılıp Türk Hava Yolları'na pilot olarak katıldı. Halen Airbus 330 uçaklarda kaptan ve öğretmen pilot olarak görev yapıyor. Evli ve iki çocuk babası olan İlyas Yılmaz spor yapmayı, okumayı, özellikle tarihsel konuları ve teknolojik gelişmeleri takip etmeyi seviyor.

Kuzey Kaliforniya'daki Tesla üretim merkezi ile Güney Kaliforniya'daki SpaceX üretim merkezi arasında, devasa olmaları haricinde de pek çok benzerlik var. Her iki üretim merkezi de aydınlık, temiz, parlak, beyaz boyalı ve her ikisinin de tavanları hayli yüksek. Bir fabrikadan çok birer laboratuvarı andıran her iki mekânda da beyaz yakalı mühendislerle mavi yakalı teknisyenler özenli ve hızlı bir şekilde aynı ortamda çalışıyor. Her iki fabrikada da etrafı dört duvarla çevrili tek bir ofis yok, açık ofisler herkesin birbirini görebileceği şekilde tasarlanmış.

Musk'ın biyografisini kaleme alan teknoloji yazarı Ashlee Vance, Musk'ın uzay, havacılık ve otomotiv gibi ABD'nin yatırım yapmaktan vazgeçtiği sektörleri başarılı bir şekilde yeniden şekillendirdiğini belirtiyor. Ayrıca teknolojik bir gelişmeyi veya üzerinde çalıştığı bir konuyu derinlemesine öğrenmeden o işe başlamadığını da vurguluyor.

Herkesin iş hayatında zaman zaman yaşadığı gibi Elon Musk da birtakım ciddi sorunlarla karşılaşılıyor elbette. Son zamanlarda SolarCity firmasının büyümesinin yavaşladığı, ciddi endişelerin baş gösterdiği, Elon Musk'ın şahsen borç bularak firmaya destek olmaya çalıştığı, SpaceX'in başarısız denemelerinin de olduğu, Tesla'nın otomobillerinde sorunlar yaşandığı,

muhtemelen Model 3 için alınan siparişlerin yetiştirilemeyeceği, Model X'in şahin kanatlarının (arka kapılar) kullanıcılara problemler yaşattığı bu sorunlara örnek olarak verilebilir.

Bazı insanlar vardır, hayal ederler. Tüm sektörler, iş modelleri ve para bu insanlar için bir araçtır. Umurlarında olan tek şey kazandıkları veya kaybettikleri değil, insanlığa yaptıkları katkıdır. İşte Elon Musk da tam da böyle birisi. Birçok insanın yaptığı gibi başarı ve kâr elde ettiği tek bir projeye bağlı kalmak ona göre değil. Pes etmiyor, başarısızlık onu yıldırmıyor, sürekli hayal ediyor, risk alıyor, yaratıcı fikirler üretiyor ve bir projeden diğerine geçerek ilerliyor.

Kaynaklar

- <https://youtu.be/O5bTbVbe4e4>
- <http://www.forbes.com/profile/elon-musk/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Elon_Musk
- https://www.ted.com/speakers/elon_musk
- <https://www.teslamotors.com>
- <http://www.spacex.com>
- <http://science.howstuffworks.com/elon-musk1.htm>
- http://www.inc.com/magazine/20071201/entrepreneur-of-the-year-elon-musk_pagen_4.html

